

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Královéhradecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Obchodní akademie, Obchodní škola a Praktická škola pro
tělesně postižené, Janské Lázně, Obchodní 282**

Adresa: Obchodní 282, 542 25 Janské Lázně

Identifikátor školy: 600 024 687

Termín konání orientační inspekce: 3. - 7. červen 2002

Čj.	093 276/02-5060
Signatura	oi5zv202

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Obchodní akademie, Obchodní škola a Praktická škola pro tělesně postižené, Janské Lázně, Obchodní 282 (dále jen škola) byla zřízena Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana jako příspěvková organizace.

Podle rozhodnutí, kterým se mění rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, škola sdružuje:

- Praktickou školu pro tělesně postižené s kapacitou 21 žák,
- Obchodní akademii a Obchodní školu pro tělesně postiženou mládež s kapacitou 81 žák,
- Internát s kapacitou 90 lůžek,
- Speciálně pedagogické centrum, kapacita se neuvádí,
- Školní jídelnu s kapacitou 200 jídel,
- Sportovní centrum pro zdravotně postižené, kapacita se neuvádí.

Filozofii školy, jak je uvedeno ve výroční zprávě, je co nejlépe připravit absolventy do praxe, a to jak po stránce znalostí, tak z hlediska soběstačnosti a začlenění se do společnosti zdravých. Obory vyučované na škole jsou přizpůsobeny potřebám tělesně postižených a jejich specifickým požadavkům. Do školy jsou přijímáni žáci ze všech regionů České republiky.

Ve školním roce 2001/2002 bylo ke dni inspekce ve škole v 11 třídách zařazeno 95 žáků. Pedagogický sbor tvořilo celkem 19 pedagogů.

Předmětem inspekční činnosti bylo hodnocení průběhu vzdělávání v Obchodní akademii a Obchodní škole pro tělesně postiženou mládež, v Praktické škole pro tělesně postižené, dále podmínky vzdělávání v aktuálním školním roce. V průběhu inspekce bylo rovněž provedeno hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu a byl zjišťován skutečný stav dodržování podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví žáků.

Průběh inspekce byl významně ovlivněn termínem konání. V daném období probíhaly závěrečné zkoušky v praktické škole a přípravný týden maturitních ročníků (zastupování učitelů, nepřítomnost žáků apod.).

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Obchodní akademie a Obchodní škola pro tělesně postiženou mládež

Český jazyk a literatura

Výuka předmětu ve sledovaných třídách (1., 3., 4. ročník obchodní akademie, 1., 2. ročník obchodní školy) probíhá podle platných učebních dokumentů, počet hodin předmětu v jednotlivých ročnících je stanoven v souladu s časovou dotací danou učebním plánem. Kmenové třídy, ve kterých probíhala většina výuky, byly s výjimkou jedné učebny prostorné a vhodně vybavené nábytkem, nástěnnými materiály. Učivo stanovené osnovami mají učitelé rozpracováno po jednotlivých složkách do tematických plánů.

Výuka předmětu je zajištěna dvěma učiteli bez požadované odborné a pedagogické způsobilosti. V 1. a 2. ročníku obchodní školy (dále i OŠ) nemají žáci učebnice, učitel preferuje pro vlastní práci ve vyučovacích hodinách různé texty a materiály, které připravuje a kopíruje pro žáky. V ostatních navštívených třídách pracovali žáci s moderními učebnicemi. Oba

vyučující využívají odborné příručky, knihy, s didaktickou technikou nepracují téměř vůbec (není instalována ve třídách, přesuny žáků jsou obtížné). Učitelé i žáci využívají školní knihovnu.

Sledovaná výuka měla frontální charakter, hlavními použitými metodami byly metody výkladové a řízený rozhovor. Ověřování znalostí žáků probíhalo většinou formou orientačního zkoušení, slovní hodnocení bylo adekvátní a motivující. Organizační pokyny vyučujících byly srozumitelné, výběr, sled a množství informací byly v souladu s možnostmi většiny žáků. Tempo výkladu bylo přizpůsobeno individuálním potřebám žáků. Pozitivní vliv na průběh vyučování měla vzájemná komunikace učitelů se žáky, která poskytovala v hospitovaných hodinách stálý prostor pro případné dotazy, pro prezentaci jejich vlastních názorů i pro konfrontaci výsledků jejich práce. Hodiny jazykové byly zaměřeny na systematizaci jazykových poznatků, ve slohové hodině četli žáci své připravené domácí práce. Učitelka taktně a s citlivým přístupem dokázala ocenit myšlenkový a citový obsah jednotlivých prací. V literárních hodinách reagovala na časté otázky žáků a sdělovala své myšlenky a dojmy vyplývající z četby, předčítala úryvky, zajímala se o prožitky žáků při četbě, připravené literární ukázky dokázala vhodně výchovně využít. Celková výsledná efektivita dvou hodin vedených učitelem byla poznamenána jeho tichým projevem, nepružným střídáním učebních činností. Dalším společným nedostatkem některých hodin byla malá poutavost výuky, přitažlivost, názornost. V žádné hodině nebyla použita didaktická technika. Hlavní metodou shrnování a opakování ve všech hodinách byl rozhovor učitelů se žáky. Shrnutí probíraného učiva ve formě písemného záznamu na tabuli učitelé neprováděli, často chyběl i zápis klíčových pojmů. V průběhu výkladu si žáci zaznamenávali poznámky dle své volby a individuálních schopností (sešity, notebook, podtrhávání v učebnici). Provedené zápisy vyučující nekontrolují. Vyučovací jednotky byly většinou zakončeny shrnutím probraného učiva a byla zadána domácí příprava.

Žáci píší kontrolní slohové práce, diktáty a literární prověrky, které byly jednotlivými vyučujícími předloženy. Hodnocení a následná klasifikace žáků za klasifikační období jsou podloženy dostatečným počtem známek, ústní zkoušení žáků je realizováno. Rozvoji vyjadřovacích dovedností žáků se věnují oba vyučující soustavně. Žákům jsou zadávány pravidelné mluvené projevy (převážně referáty).

Namátkově byly zkontrolovány i práce maturitní za školní rok 2000/2001 a 2001/2002 (převážně psané na počítači).

V hodinách převládala řízená diskuse s dominantní rolí učitelů, nicméně žáci vždy měli dostatečný prostor pro diskusi a výrazně ho využívali. Oba vyučující se snažili neustále podněcovat žákovskou aktivitu, zvláště aktivitu pasivnějších žáků. Vstupní a průběžná motivace byla užitá méně často. Individuální dispozice žáků jsou respektovány, je oceňována snaha a pokrok. Hodnocení výkonu žáků je objektivní, významnými motivačními prvky jsou pochvala a povzbuzení.

Klima ve třídách bylo přátelské, podněcovalo vzájemnou kooperaci. Žáci byli bezprostřední, přirození, byli vedeni k toleranci. Interakce i komunikace učitelů a žáků byly celkově na velmi dobré úrovni.

Celková úroveň výuky českého jazyka a literatury je velmi dobrá.

Matematika, hospodářské výpočty a statistika

Výuka matematiky byla sledována v 1. - 4. ročníku obchodní akademie (dále i OA) a v 1. a 2. ročníku obchodní školy, výuka hospodářských výpočtů a statistiky v 1. a 3. ročníku obchodní akademie u obou pedagogů, kteří tyto předměty ve školním roce 2001/2002 vyučují. Součet týdenních hodinových dotací matematiky v obchodní akademii (rozložení hodin do jednotlivých

ročníků je 2-2-2-2-0) odpovídá minimální celkové týdenní dotaci stanovené učebním plánem schváleným MŠMT. Další volitelný či nepovinný předmět obsahově navazující na učivo povinného předmětu není ve škole zaveden. Dvouhodinové týdenní dotace matematiky v 1. a 2. ročníku obchodní školy jsou v souladu s platnými učebními dokumenty pro tento studijní obor. Předmět hospodářské výpočty a statistika je vyučován v obchodní akademii v 1. a 3. ročníku vždy v dvouhodinové týdenní dotaci. Učivo hospodářských výpočtů je zařazeno do 1. ročníku, učivo statistiky do 3. ročníku. V obchodní škole je předmět hospodářské výpočty vyučován v 1. ročníku v dvouhodinové týdenní dotaci. Také u předmětů hospodářské výpočty a statistika, popř. hospodářské výpočty, koresponduje jejich zařazení do jednotlivých ročníků i stanovení týdenních dotací hodin s platnými učebními dokumenty.

Plánování výuky je uskutečňováno prostřednictvím tematických plánů, které zpracovávají oba učitelé. Rozpracovávají s různou podrobností tematické celky učebních osnov, jednotlivým heslům přiřazují počty hodin i termín probírání určený měsícem školního roku. Plány pro výuku předmětů hospodářské výpočty a statistika, popř. hospodářské výpočty, jsou pouhým výčtem základních tematických celků učebních osnov, mají tedy spíše formální charakter. Do plánů nejsou zařazeny některé tematické celky závazného učiva matematiky učebních osnov pro obchodní akademie, jako např. 12. tematický celek - lineární algebra a 15. tematický celek - analytická geometrie v rovině a prostoru, v době inspekce nebyly ve 4. ročníku ani částečně probrány (do konce školního roku zbývaly tři plánované vyučovací hodiny). Naopak plánování i probírání učiva statistiky ve 4. ročníku obchodní akademie ve školním roce 2001/2002 (viz plán pro výuku matematiky ve 4.OA, zápisy ve třídní knize třídy 4.OA) nemá své opodstatnění vzhledem k faktu, že není povinným učivem učebních osnov matematiky a zároveň je probíráno ve 3. ročníku v předmětu hospodářské výpočty a statistika. Jedná se tedy o duplicitní seznamování žáků s konkrétním učivem bez jeho další nadstavby ve vyšším ročníku na úkor plnění učebních osnov, procvičování a upevňování probrané látky. V tematickém plánu pro výuku hospodářských výpočtů a statistiky ve 3. ročníku obchodní akademie chybí zařazení 7. tematického celku - zkoumání závislostí a 8. tematického celku - výběr zjišťování, v době inspekce nebyly zatím probrány (do konce školního roku zbývaly tři plánované vyučovací hodiny).

Kontrola plnění učebních osnov ve školním roce 2000/2001 prokázala značné nedostatky. Ve třídách 4. ročníku obchodní akademie (4.OAa a 4.OAb) nebyl v uvedeném školním roce probrán v matematice 12. tematický celek učebních osnov - lineární algebra, 13. tematický celek učebních osnov - kombinatorika, 14. tematický celek učebních osnov - pravděpodobnost a 15. tematický celek učebních osnov - analytická geometrie v rovině a prostoru. S tímto závazným učivem učebních osnov nebyli žáci uvedených tříd seznámeni ani v ročnících předcházejících, v 5. ročníku již matematika není zařazena do učebního plánu školy. Ve třídě 3. ročníku obchodní akademie (3.OA) nebyl v uvedeném školním roce probrán v hospodářských výpočtech a statistice 6. tematický celek učebních osnov - časové řady, 7. tematický celek učebních osnov - zkoumání závislostí a 8. tematický celek učebních osnov - výběr zjišťování. V 1. ročníku (1998/1999) byli tito žáci v rámci uvedeného předmětu seznamováni pouze s učivem hospodářských výpočtů, uvedené tematické celky nebyly tedy probrány ani dříve. Ve 2. ročníku obchodní školy (2.OŠ) nebyl ve školním roce 2000/2001 probrán v matematice tematický celek posloupnosti, učební plán tohoto studijního oboru však umožňuje až 30 % redukci učiva učebních osnov např. s přihlédnutím ke specifickým potřebám žáků. Při konfrontaci probíraného učiva ve sledovaných hodinách s odpovídajícími tematickými plány bylo zjištěno v několika případech značné zpoždění jejich plnění až o několik měsíců (např. v matematice ve třídách obchodní akademie 1.OAa, 1.OAb, 2.OA).

Jeden z pedagogů, který učí matematiku, hospodářské výpočty a statistiku v obchodní

akademii a hospodářské výpočty v obchodní škole, splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku všeobecně vzdělávacích předmětů ve speciálních školách II. cyklu. Druhý pedagog, který učí matematiku v obchodní škole, splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku všeobecně vzdělávacích předmětů ve speciálních školách I., nikoliv však II. cyklu. V rámci hospitační činnosti bylo zjištěno, že tato skutečnost nemá na úroveň výuky žádný negativní dopad.

Materiální zázemí pro výuku sledovaných předmětů tvoří vhodné učebnice, které žákům zapůjčuje škola. Učitelé mají možnost kopírovat pro žáky další studijní a pracovní materiály. Didaktická technika je ve škole k dispozici, prakticky je při výuce sledovaných předmětů nevyužívána. Žáci mají vlastní kalkulačky, v každé třídě jsou rýsovací potřeby na tabuli, chybí však jakékoliv modely těles pro rozvoj představivosti žáků.

Při vyučování jsou důsledně zohledňovány specifické potřeby žáků z hlediska relaxace, dostatečně prostorného pracovního místa, individuálně stanoveného časového prostoru i obtížnosti při plnění zadaných úkolů, individuální pomoci apod. Oba učitelé vytvářejí ve třídách klidnou pracovní atmosféru a svým pedagogickým umem i lidským přístupem umožňují všem žákům zažít pocit úspěchu. Zařazení předmětů do rozvrhu odpovídá míře jejich náročnosti a nutného soustředění žáků, pouze v jedné třídě obchodní školy (1.OŠ) jsou obě hodiny matematiky zařazeny do odpolední výuky (6. a 7. vyučovací hodina).

V úvodu hodin učitelé seznámili žáky většinou jen s názvem probíraného tématu, méně často již s vlastním cílem a obsahovou náplní hodin. V rámci úvodního procvičování byla zajištěna návaznost učiva. Při diskusi o správných matematických postupech či alternativních řešeních dbali učitelé na aktivní zapojení všech žáků ve třídě. Pro všechny hodiny byla charakteristická důsledná zpětná vazba. Samostatné práce žáků, které byl věnován ve struktuře hodin značný časový prostor, předcházela často důkladná analýza příkladů. Oba učitelé byli na hodiny velmi dobře připraveni. Měli k dispozici vhodně vybrané příklady i s výsledky, takže průběžná kontrola samostatné práce probíhala efektivně. Častá byla práce s učebnicemi, v jedné hodině však byl text z ní pouze předčítán a opisován na tabuli. Dominující formou práce učitele v obchodní škole byl jeho individuální přístup k jednotlivým žákům, při němž zohledňoval jejich mentální schopnosti, projevoval trpělivost i pedagogický takt. Pokyny učitelů byly jasné, srozumitelné, často byly doplňovány přehlednými zápisy na tabuli. Časové rozvržení jednotlivých fází hodin bylo aktuálně přizpůsobováno znalostem i možnostem žáků. V závěru většiny hodin chybělo shrnutí učiva, zdůraznění základních poznatků, popř. zhodnocení práce žáků.

Oba učitelé mají dostatek známek jako podklad pro objektivní hodnocení žáků. Většinou jsou žáci prověřováni písemnou formou, učitelé realizují i ústní zkoušení. V hodinách průběžně sledují i hodnotí znalosti i aktivitu žáků. V jedné z hodin vedl pedagog žáky k sebehodnocení. Jak vyplývá z kontroly žákovských sešitů a zápisů v třídních knihách, učebními osnovami předepsané písemné práce jsou realizovány, učiteli důsledně opravovány a se žáky analyzovány. Ve třídách obchodní akademie je četnost písemných prací vyšší než stanovují učební osnovy, předepsané čtvrtletní písemné práce nejsou však rozsahem ani formálně odlišné od prací zbývajících. Žáci mají možnost opravit si případný neúspěch, v průběhu hodin jsou učitelé povzbuzováni a za správná a rychlá řešení či odpovědi chváleni. V průběhu inspekce realizovaná písemná práce ve třídě 3.OA byla rozvržena na celé dvě vyučovací hodiny, většina žáků však byla s výpočty hotova daleko dříve a využití zbývajících času bylo neúčelné.

Vzájemná komunikace mezi učiteli a žáky, která probíhala prakticky ve všech výukových fázích hodin a vyznačovala se otevřeností a častou spontánností žáků, vytváří velmi dobré pracovní prostředí s atmosférou oboustranné důvěry. Žáci mají možnost kdykoliv zasáhnout do výuky svými připomínkami, návrhy či dotazy, učitelé podporují mezi nimi kooperaci

i vzájemnou pomoc.

Vlastní práce učitelů v hospitovaných hodinách, posuzovaná z odborného i didaktického hlediska, byla většinou velmi dobrá. Celková úroveň výuky sledovaných předmětů je však díky rozsáhlému neplnění učebních osnov těchto předmětů ve studijním oboru obchodní akademie ve školním roce 2000/2001 i nedostatkům v oblasti plánování hodnocena jako průměrná.

Přírodovědné předměty a úvod do zbožíznalství

V rámci inspekční činnosti byly provedeny hospitační návštěvy ve výuce předmětu přírodní vědy a úvod do zbožíznalství (dále jen PVZ) ve třídách obchodní akademie a předmětu základy přírodních věd (dále jen ZPV) ve třídách obchodní školy. Předepsaná celková týdenní hodinová dotace předmětu PVZ je navýšena o dvě hodiny a v učebním plánu školy pro OA je rozložena do 1. až 4. ročníku. V rozpracovaném učebním plánu pro OŠ je výuka ZPV zařazená do 1. až 3. ročníku v počtu dvou hodin týdně.

Porovnáním zápisů v třídních knihách ve školním roce 2001/2002 s platnými učebními dokumenty bylo zjištěno, že výuka ZPV v 1. ročníku OŠ probíhá podle neplatných osnov. Místo učiva chemie, biologie nebo fyziky bylo probíráno učivo zbožíznalství, tedy předmětu, který není součástí osnov ZPV a není ani zařazen do učebního plánu OŠ. Dále bylo zjištěno, že obsahová náplň chemie, vyučované ve 2. ročníku OŠ jako součást předepsaného předmětu ZPV, není v souladu s platnými osnovami pro výuku tohoto předmětu. Je používána učební osnova pro výuku chemie v předmětu PVZ. Výuka jednotlivých předmětů, zařazených do PVZ, probíhá v souladu s platnými učebními osnovami s výjimkou fyziky. Z předepsaného učiva fyziky byly vypuštěny některé tematické celky – kmitavý pohyb a vlnění, optika, jaderná fyzika.

Tematické plány vyučujících ve sledovaných předmětech jsou zpracovány včetně časového harmonogramu a hodinových dotací pro dílčí tematické celky. Podrobně a přehledně jsou zpracovány plány pro výuku zbožíznalství, ostatní jsou velmi stručné, bez dalšího dělení obsáhlejších tematických okruhů. V plánech není uvedena plánovaná exkurzní činnost.

Materiálně technické podmínky výuky jsou na velmi nízké úrovni. Kromě učebnic, které žáci používají, nedisponuje škola žádnými učebními pomůckami. Ojedinele vyučující pracují s písemnými materiály (tabulky, grafy, schémata), které si připraví sami, nebo používají jako učební pomůcky běžně dostupné výrobky nebo předměty (např. dřevo, kovy, plasty). Sbírkový učební materiál pro výuku jednotlivých přírodovědných předmětů a zbožíznalství (nástěnné obrazy, schémata, modely, ukázkový materiál – vzorky surovin a produktů apod.) neexistují, proto ve výuce není ani v minimální míře možná žádná demonstrační a experimentální činnost.

Personálně je výuka zajištěna čtyřmi učiteli, z nichž dva nedosáhli požadované odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku ve školách II. cyklu. Všichni absolvovali rozšiřující studium speciální pedagogiky.

Vyučování probíhá v prostorných učebnách, všude je udržována čistota a pořádek. V průběhu výuky vládla klidná pracovní atmosféra, charakterizovaná vzájemnou tolerancí a respektem, slušným jednáním i chováním žáků. Vyučující volili vždy přiměřené tempo výuky, umožňující vnímat nové poznatky, případně zapisovat poznámky do sešitu. Nižší počet žáků ve třídách umožňoval individuální přístup vyučujících k žákům.

Vlastní průběh výuky se vyznačoval jejím účelným řízením. V úvodu hodiny byl jasně stanoven cíl hodiny. Novému učivu předcházelo motivační opakování staršího učiva tak, aby přechod k nové látce byl plynulý. Výklad nové látky byl jasný, srozumitelný, poznatky byly sdělovány postupně v logické návaznosti. Postup výkladu a důležité pojmy byly zaznamenány na tabuli.

V průběhu výkladu byl udržován trvalý kontakt učitel – žák, často za aktivního přispění žáků. Hloubka a rozsah učiva byly vyučujícími voleny tak, aby žáci nebyli zbytečně přetěžováni. Žáci měli dostatek času na pochopení a procvičení učiva, praktické početní a ilustrační příklady vhodně doplňovaly probíranou látku. Výuka byla věcně i odborně správná. Názornost ve výuce v důsledku špatných materiálních podmínek chybí, převládá teoretický způsob výuky. Používané učebnice, případně učiteli zhotovené doplňující materiály, mohou jen zčásti tento nedostatek nahradit. Využívání didaktické techniky nebylo v průběhu hospitační činnosti pozorováno. Vhodným doplňkem výuky je exkurzní činnost. V hospitovaných hodinách nebylo zařazeno závěrečné shrnutí a zopakování učiva.

Pozitivním znakem celého vyučovacího procesu byl velmi odpovědný a vstřícný přístup všech vyučujících k žákům. Žáci byli v průběhu výuky motivováni problémovými otázkami, vhodnými praktickými příklady, uplatňovány byly soutěžní formy učení při řešení různých zadání a příkladů. Žáci jsou klasifikováni na základě písemného i ústního zkoušení, dílčí hodnocení (motivační) je rovněž prováděno při krátkém orientačním zkoušení nebo pro vyřešení dílčího úkolu v průběhu výuky. Vždy jsou respektovány individuální dispozice žáků.

Vzájemná interakce a komunikace mezi učiteli a žáky probíhala v rámci dohodnutých a vžitých pravidel. Individuální komunikační schopnosti žáků byly učiteli respektovány a podle možnosti vhodnou formou korigovány. Žákům byly při výuce vytvářeny příležitosti pro uplatnění vlastního názoru, pro samostatnou i kolektivní práci.

Výuka sledovaných přírodovědných předmětů a zbožíznalství je hodnocena stupněm průměrný.

Odborné ekonomické předměty

V rámci inspekční činnosti proběhly hospitace v obchodní akademii a obchodní škole v povinných předmětech ekonomika a účetnictví a ve volitelných předmětech hospodářská politika a ekonomická cvičení. V jednotlivých předmětech je výuka v souladu s platnými učebními dokumenty. Výjimkou je výuka ve 2. ročníku studijního oboru obchodní škola, která probíhá podle neplatných učebních dokumentů (viz kapitola plánování). Pro vyučování volitelných předmětů má škola vypracovány vlastní učební osnovy, které jsou plněny. Učební osnovy předmětu ekonomická cvičení však nenavazují na učivo ekonomiky v příslušném ročníku. Všichni učitelé mají pro jednotlivé předměty zpracovány vlastní tematické plány, které jsou ale poměrně stručné a v řadě případů bylo zjištěno, že nejsou z časového hlediska dodržovány. Tematické plány nejsou zpracovávány ve škole jednotně, každý z učitelů zařazuje různé tematické celky v rámci jednoho předmětu do různých ročníků. Tato skutečnost částečně negativně ovlivňuje návaznost mezipředmětových vztahů a způsobuje i dílčí duplicity ve výuce. Plánování výuky postrádá potřebnou systematičnost.

Ve škole zajišťuje výuku odborných ekonomických předmětů celkem pět učitelů. Všichni mají vysokoškolské vzdělání. V době inspekce nebyli dva ve škole přítomni, takže byly navštíveny hodiny u tří zbývajících vyučujících. Z uvedených pěti učitelů splňuje pouze jeden podmínky odborné a pedagogické způsobilosti k výuce ve speciální střední škole. Další z učitelů v letošním roce dokončuje studium speciální pedagogiky, čímž získá předepsanou kvalifikaci. V navštívených hodinách se chybějící studium speciální pedagogiky u vyučujících nepromítlo negativně do kvality výuky.

Vyučování sledovaných předmětů probíhá v kmenových učebnách, které jsou přizpůsobeny specifickým potřebám žáků. Všechny třídy jsou moderně vybaveny a působí velmi příznivým estetickým dojmem. Pro většinu předmětů mají žáci k dispozici učebnice, které byly v hodinách často efektivně využívány. Kromě učebnic jsou zvyklí pracovat i s další odbornou literaturou.

Pro učitele jsou ve škole k dispozici potřebné odborné časopisy a knihy.

Struktura zhlédnutých hodin byla převážně klasická, po oznámení cíle hodiny následovalo stručné opakování dříve probrané látky, zkoušení žáků, poté prezentace nového učiva a jeho případné procvičení. Většina hodin však postrádala shrnující závěr. Učitelé zpravidla novou látku vysvětlovali ve spolupráci se žáky. Tempo, metody a formy práce byly vždy přizpůsobeny schopnostem a možnostem žáků. Jen ojediněle měla hodina spíše teoretický charakter a činnost učitele převážila nad činností žáků. Při vysvětlování nového učiva byl v několika hodinách efektivně využit zpětný projektor. Učitelé zpravidla prováděli i strukturovaný zápis probírané látky na tabuli, žáci si činili poznámky do sešitů samostatně.

Žáci jsou hodnoceni zejména na základě ústního či písemného zkoušení. Ústní zkoušení bylo zařazováno poměrně často, v některých případech však bylo zbytečně zdlouhavé. Hodnocení výkonu žáka bylo vždy objektivní. Pro klasifikaci mají všichni učitelé dostatek podkladů. Poměrně značný prostor je dle zápisů v třídních knihách věnován ve škole opakování a písemnému zkoušení žáků. Tato skutečnost se v některých případech promítá i do zpoždění některých vyučujících při plnění tematických plánů. Všichni učitelé respektují rozdílné individuální tempo žáků při písemném vyjadřování. Rychlejší žáci po splnění zadaných úkolů jen občas dostávají další alternativní práci, což částečně snižuje efektivnost hodin.

Pro všechny hodiny byla typická velmi dobrá spolupráce učitelů se žáky. Vztahy mezi učiteli a žáky jsou pozitivní. Žáci byli ve sledovaných hodinách zpravidla aktivní, učitelé velmi dobře využívali jejich životních zkušeností, vedli žáky k logickému uvažování a k diskusi nad navozenými problémy.

Výuka odborných ekonomických předmětů ve škole má velmi dobrou úroveň.

Praktická škola pro tělesně postižené

Pro hodnocení průběhu vzdělávání bylo využito poznatků z hospitací provedených v prvním ročníku v předmětech praktická cvičení - vaření, nauka o vaření, občanská výchova, český jazyk a literatura, administrativa (volitelný předmět) a při závěrečných praktických zkouškách třetího ročníku.

Na základě namátkové kontroly tematických plánů, třídních knih a písemných prací žáků lze konstatovat, že učební osnovy jsou ve sledovaných předmětech plněny, členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá deklarovanému vzdělávacímu programu. Při plánování výuky nedochází k obsahové duplicitě a mezi jednotlivými ročníky je zajištěna kontinuita výuky.

Učitelé vypracovali tematické plány, které v řadě případů mají pracovní charakter a jsou využívány v plánování a přípravě vyučujících na jednotlivé hodiny. Vyučující byli ve všech hodinách na výuku připraveni, měli stanoveny výukové cíle, které se dařilo naplnit a které naplňovaly didaktickou zásadu soustavnosti – učivo tvořilo soustavu v logickém uspořádání a umožňovalo žákům pracovat systematicky s postupným zvyšováním náročnosti. V hospitovaných hodinách odpovídaly výukové cíle potřebám žáků, jejich schopnostem a dovednostem.

Vyučující plánovali většinou výuku tak, aby vyučování upoutalo a udrželo pozornost žáků, jejich zájem a aktivní účast ve výuce.

Sledované hodiny vedli učitelé, kteří nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené právními předpisy. Pedagogové působili na žáky vlastním příkladem, vystupovali s pedagogickým taktem, byli pohotoví, iniciativní a tvořiví. Prokazovali znalosti základních pedagogických dovedností. Ve vztahu k žákům vykazovali dostatek trpělivosti a důslednosti, které jsou nezbytné pro úspěšnou práci s mentálně postiženými žáky. V průběhu rozhovorů s vyučujícími byla zaznamenána vysoká míra otevřenosti k přijímání nových poznatků při práci

s postiženými žáky a odpovědný přístup k výuce.

Sledované hodiny probíhaly v učebnách jednotlivých tříd a v učebnách účelově vybavených (vaření, administrativa). Prostorové a materiální zázemí školy umožňuje realizaci vzdělávacího programu. Učebny jsou vybaveny vhodně a účelně. Třídny byly upravené, v jejich výzdobě se odrážely činnosti spojené se životem ve škole a osobitost zaměření praktické školy. Kvalita prostředí z hlediska ovzduší, hluku a pořádku respektovala psychohygienické požadavky žáků i učitelů. Přestože škola disponuje dostatkem didaktického materiálu včetně audiovizuální techniky, nebyly tyto prostředky v některých sledovaných hodinách efektivně využívány. Školní nábytek (lavice a židle) odpovídal svou velikostí a rozmístěním zdravotním potřebám žáků.

Zvolené vyučovací metody a formy práce odpovídaly zpravidla specifickým potřebám žáků, navazovaly na předchozí výuku a umožňovaly snadnou návaznost výuky příští. V některých sledovaných hodinách se stavba vyučovacích jednotek vyznačovala pestrými činnostmi, v několika hodinách však byla škála používaných forem práce omezená, převládaly stereotypní postupy bez aktivního zapojení žáků. Byly aplikovány činnosti, které odpovídaly věku a stupni postižení žáků. Organizace výuky umožňovala žákům pracovat individuálním tempem. Vyučující dodržovali speciálně pedagogické principy, respektovali didaktické zásady názornosti a přiměřenosti.

Bylo zaznamenáno využívání prvků vnitřní diferenciaci s ohledem na rozdílné schopnosti a dovednosti jednotlivých žáků s maximálním využitím individuálního přístupu k nim.

Ve výuce pedagogové důsledně dbali na výchovnou složku vzdělávacího procesu, rozvíjeli u žáků přiměřeným a vhodným způsobem zachování morálních a společenských zásad, vedli je k dodržování pravidel chování a jednání.

Činnosti používané pro hodnocení odpovídaly probíranému učivu a možnostem žáků. Byly prováděny způsobem, který vytvářel žákům podmínky pro podání přiměřeného výkonu. Hodnocení vždy respektovalo osobní dispozice a mentální schopnosti jednotlivých žáků.

Zdroje vstupní a průběžné motivace byly v řadě vyučovacích hodin účelně využity, což se příznivě odrazilo na zájmu a aktivitě žáků ve vyučovacích hodinách. Tyto hodiny začínaly hladce, učební činnosti byly podnětné a poskytovaly žákům reálnou příležitost k úspěchu. Byly zařazovány příklady z praxe, učitelé navazovali na životní zkušenosti žáků, vysvětlovali neznámé skutečnosti, vhodným způsobem učivo aktualizovali. V několika vyučovacích hodinách však byly stimulační metody ze strany učitelů podceněny, chyběl úvod i závěrečná shrnující pasáž.

Většina namátkou vybraných sešitů je pravidelně kontrolována, vykazují požadovanou úpravu (ve vztahu ke schopnostem žáka), která je nezbytná pro rozvíjení návyků a volných vlastností mentálně postižených žáků.

Osobnost žáků byla v hodinách uznávána a respektována. Učitelé měli přiměřenou autoritu, kterou žáci uznávali a přijímali. Vyučující dbali vhodným způsobem na rozvoj komunikativních dovedností žáků, vytvářeli prostor pro vyjadřování vlastního názoru žáků a věnovali dostatečnou pozornost jejich mluvním aktivitám.

Drobné nedostatky byly shledány v užívání spisovného jazyka, verbální i neverbální projev většiny učitelů byl na vysoké profesionální úrovni.

Výuka v praktické škole je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledovaných oblastech

Plánování a příprava výuky vzhledem k vzdělávacím programům jsou hodnoceny jako průměrné. Personální a materiální podmínky jsou průměrné, psychohygienické podmínky jsou velmi dobré. Organizace, formy a metody uplatňované ve výuce jsou hodnoceny jako velmi dobré, stejně tak jako motivace, hodnocení, interakce a komunikace.

Průběh vzdělávání ve sledovaných oblastech je na základě výše uvedených zjištění hodnocen jako velmi dobrý.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Hlavní cíl činnosti školy ve výchovně vzdělávací oblasti je uváděn ředitelem školy ve výroční zprávě o činnosti školy. Písemná koncepce zpracována není, specifické poslání školy je jednoznačně určeno již od jejího založení. Roční plán činnosti školy je výčtem hlavních akcí v průběhu školního roku. K operativnímu plánování slouží především informace, které zástupce ředitele školy dle vlastního uvážení zveřejňuje na školním intranetu. Zaměstnanci jsou povinni se s nimi pravidelně seznamovat. V písemné podobě však nejsou krátkodobé plány zpracovávány. Plánování ve škole není systematické a nezahrnuje komplexně jednotlivé oblasti její činnosti.

Pro plánování výuky si vytvářejí učitelé vlastní tematické plány. Předmětové komise plánování výuky koordinují jen zčásti a nemají ve své kompetenci ani kontrolu probraného učiva. Předmětové komise si pro svoji činnost nemusí vytvářet plány práce a řeší spíše operativní problémy v rámci příslušných předmětů. Některé komise předávají vedení školy podněty pro rozpracování učebního plánu školy a přidělení hodinových dotací jednotlivým předmětům.

Ředitel školy vypracoval v souladu s metodickým pokynem MŠMT plán krátkodobého a dlouhodobého vzdělávání pracovníků školy.

Ve škole jsou vyučovány obory v souladu s rozhodnutím MŠMT o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Výuka ve studijním oboru obchodní akademie probíhá podle platných učebních plánů. Platný učební plán je dodržován i v 1. ročníku oboru obchodní škola. Ve 2. ročníku tohoto oboru však probíhá výuka podle neplatného učebního plánu. Užívaný učební plán je pro výuku schválen od 1. září 2001 počínaje 1. ročníkem.

V praktické škole probíhá výuka v letošním školním roce ve dvou třídách (1. a 3. ročník). Výuka je realizována podle učebních dokumentů Praktická škola s tříletou přípravou (63-43-3) se zaměřením na péči o rodinu a vedení domácnosti, které schválilo MŠMT dne 19. 10. 1999, čj. 31 123/99-24 s platností od 1. září 2000 počínaje prvním ročníkem jako upravenou verzi učebních dokumentů čj. 22 583/96-24. Učební plán aplikovaný v letošním školním roce neodpovídá učebnímu plánu deklarovaného vzdělávacího programu. Dodatek k učebnímu plánu umožňuje stanovené hodinové dotace povinných předmětů upravit až do výše 10 % z celkového týdenního počtu vyučovacích hodin, v obou ročnících je desetiprocentní hranice překročena.

V 1. ročníku chybí:

- 1 hodina předmětu rodinná a zdravotní výchova,
- 2 hodiny praktických cvičení,
- 1 hodina volitelného předmětu.

Tím je snížen učební plán o 4 hodiny, neboť namísto stanovených 32 hodin je vyučováno 28 hodin týdně.

Ve 3. ročníku chybí:

- 4 hodiny praktických cvičení,
- 1 hodina volitelného předmětu.

Tím je snížen učební plán o 5 hodin, neboť namísto stanovených 33 hodin je vyučováno 28 hodin týdně.

Škola v rámci možností nabízí žákům i volitelné předměty, jejichž vznik mohou iniciovat i učitelé či žáci sami. Volitelné předměty jsou zpravidla zaměřeny prakticky, což odpovídá specifickému charakteru školy. Výjimkou je pouze předmět hospodářská politika ve studijním oboru obchodní akademie, který má spíše teoretický charakter. Nepovinné předměty zavedeny nejsou.

Individuální studijní plány pro žáky nejsou ve škole využívány. Malý počet žáků ve třídách však vytváří dostatečný prostor pro individuální přístup učitelů k žákům, čehož vyučující většinou dobře využívají.

Plánování má ve škole průměrnou úroveň.

Organizování

Ve stručné podobě zpracovaný Organizační řád Obchodní akademie, Obchodní školy a Praktické školy pro tělesně postižené v Janských Lázních se v 21 bodech zabývá např. organizačními útvary školy, zastupováním vedoucích pracovníků, disponováním majetkem školy a finančními prostředky, pracovní dobou pedagogických pracovníků a její evidencí, vedením dokumentace a různých dokladů, zajištěním BOZP a PO apod. Přílohami tohoto dokumentu jsou Statut školy, Podpisový řád, Organizační řád Speciálního pedagogického centra (dále jen SPC), Organizační řád Sportovního centra a evidence razítek a klíčů. Ve Statutu OA, OŠ a PŠ pro tělesně postižené v Janských Lázních je pojmenována hlavní činnost školy, upřesněna je náplň práce ředitele školy, práva a povinnosti zaměstnanců, odkaz je v něm učiněn i na další interní i zákonné normy (vnitřní klasifikační řád, školní řád, pravidla pro nakládání s FKSP apod.). V případě potřeby vydává ředitel tzv. přílohy k organizačnímu řádu, což jsou organizační pokyny k různým akcím školy (inventarizace, maturitní zkoušky, závěrečné zkoušky apod.).

Organizační schéma školy vyjadřuje přehledně vztahy nadřízenosti a podřízenosti v jednotlivých organizačních jednotkách (škola, SPC, internát, jídelna, technicko-hospodářský úsek apod.). Dle něho jsou vedoucími pracovníky kromě ředitele školy i zástupce ředitele pro pedagogickou oblast, správce školy, vedoucí SPC, vedoucí vychovatelka internátu, staniční sestra a vedoucí školní jídelny. Podepsané pracovní náplně všech zaměstnanců jsou jako přílohy pracovních smluv uloženy v osobní dokumentaci.

Ve škole pracují od začátku školního roku tři předmětové komise (exaktních předmětů, jazyků, ekonomických předmětů), z hlediska organizačního uspořádání nejsou zařazeny v organizačním řádu ani v organizačním schématu. Četnost schůzek i úroveň zápisů z nich je u jednotlivých komisí rozdílná.

Poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada, která se schází v předem stanovených termínech a projednává hlavně prospěch, chování a absenci žáků v každém čtvrtletí školního roku. Vedle pedagogů jsou vždy přítomni vychovatelé a zástupci SPC. Zápisy jsou vedeny přehledně, jejich obsah svědčí o konkrétním a věcném jednání rady.

Výchovný poradce má pro vykonávání této funkce ve škole odpovídající kvalifikaci.

Škola vede v předepsaném rozsahu povinnou dokumentaci. Třídní výkazy pro 1. a 2. ročníky OŠ a OA jsou zpracovány počítačovou formou. Orientační kontrolou dokumentace byly zjištěny některé nedostatky. V učebním plánu OA je chybně označen předmět občanská nauka (škola používá název základy společenských věd) a předmět obchodní korespondence (škola užívá název technika administrativy v 1. – 2. ročníku a název hospodářské výpočty ve 3. – 4. ročníku).

V třídních knihách, třídních výkazech i na vysvědčeních z OA je pro školní rok 2001/2002 chybně označen předmět PVZ. Místo označení předmětu přírodní vědy jsou v přehledu

povinných vyučovacích předmětů 1. ročníku OA odděleně zapsány předměty fyzika a chemie, které jsou také samostatně klasifikovány. Ve školní dokumentaci 2. až 4. ročníku je místo správného názvu předmětu úvod do zbožiznalství uváděn jen název zbožiznalství nebo zboží. Chybné údaje jsou ojediněle přepisovány bez patřičných odkazů (chybí datum změny, podpis toho, kdo změnu realizoval apod.), nebo jsou zabíleny, archivované třídní knihy za školní rok 2000/2001 nejsou důsledně proškrtány ve všech volných rubrikách apod. V předložených protokolech o ukončování studia a v protokolech o komisionálních zkouškách nebyly shledány nedostatky. Všechny výše uvedené dokumenty jsou opatřeny neplatným kulatým razítkem školy, protože název školy neobsahuje název ulice a číslo budovy.

Při kontrole povinné dokumentace praktické školy bylo zjištěno, že v třídním výkazu třídy 1.PŠ je namísto předmětu občanská výchova zapsán předmět občanská nauka, namísto předmětu tělesná výchova zapsán předmět aplikovaná tělesná výchova. Předmět nauka o vaření je kumulován s dalším předmětem (praktická cvičení – vaření), předmět nauka o šití je rovněž kumulován s dalším předmětem (praktická cvičení – ruční práce). Na vysvědčení žáků třídy 1.PŠ za první pololetí tohoto školního roku jsou chybně uvedeny předměty občanská výchova (občanská nauka) a tělesná výchova (aplikovaná tělesná výchova).

V třídním výkazu třídy 3.PŠ nejsou klasifikovány předměty praktická cvičení – vaření a praktická cvičení – ruční práce, chybně je nazván předmět občanská výchova (zde základy společenských věd) a tělesná výchova (zde aplikovaná tělesná výchova). Stejně nedostatky byly zjištěny i na vysvědčení žáků třídy 3.PŠ za první i druhé pololetí tohoto školního roku.

Při kontrole způsobu konání závěrečných zkoušek žáků 3. ročníku praktické školy bylo zjištěno, že praktických zkoušek z odborných předmětů (nauka o vaření, nauka o šití) se neúčastnila stálá členka komise – předsedkyně komise, čímž nemohla řídit práci komise, kontrolovat připravenost zkoušek a hodnotit úroveň a klasifikaci závěrečných praktických zkoušek. Stálá členka komise – místopředsedkyně byla přítomna jen v době, kdy nevyučovala v jiných třídách, přisedící se zkoušek rovněž neúčastnila. Závěrečné praktické zkoušky se tak konaly pouze za účasti dvou členů komise (zkoušející a třídní učitel), přestože do komise bylo delegováno pět členů.

Témata pro praktické zkoušky z odborných předmětů nebyla losována, ale předem zvolena.

Protokol o přijímacím řízení ke studiu ve školním 2002/2003 obsahoval vedle základních údajů o počtu přihlášených žáků, termínu zkoušek a typu studia také kritéria přijetí ke studiu a výsledný seznam přijatých a nepřijatých uchazečů. Ostatní materiály (příhlášky ke studiu, výsledky písemných zkoušek) jsou součástí osobních spisů žáků.

Podrobně a účelně je zpracován školní řád. Kromě chování žáků ve škole, ve školních zařízeních a mimo školu školní řád zahrnuje také přehled základních povinností zaměstnanců, popisuje zásady spolupráce školy s internátem a se zdravotními pracovníky, zahrnuty jsou zde i řády speciálních učeben a cvičné kuchyně. Tento dokument není vyvážen z hlediska povinností žáků na jedné straně a jejich práv na straně druhé, výčet práv žáků v něm chybí. Také výchovná opatření v něm uvedená mají pouze charakter trestů, nejsou zde zmiňovány stupně pochval žáků či jiná ocenění.

Předložený rozvrh hodin je sestaven efektivně, odpovídá zásadám psychohygieny a právním předpisům. S ohledem na zdravotní stav žáků je denní výukový režim časově rozvolněn a volné hodiny jsou využívány k jejich rehabilitaci.

Ředitel školy a jeho zástupce mají ve školním roce 2001/2002 přímou vyučovací povinnost stanovenou nad míru určenou příslušnou právní normou (ředitel školy o 2 hodiny, zástupce ředitele školy o 6 hodin).

Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2000/2001 obsahuje veškeré předepsané údaje a slouží škole jako zdroj sebehodnocení. Je zpracovaná přehledně, zahrnuje charakteristiku a výsledky činnosti školy. Záznam o projednání zprávy na poradě pracovníků školy nebyl proveden.

Veškeré údaje o žácích i zaměstnancích školy jsou umístěny v kanceláři školy, jsou chráněny před zneužitím. Evidence a osobní dokumentace žáků školy je vedena v počítačovém programu Bakalář a je uložena v sekretariátu školy. Zdravotní dokumentaci žáků vede staniční sestra.

Vnitřní informační systém se opírá o společné porady vedení školy se zaměstnanci školy, ale zejména o intranet (vnitřní počítačový síťový komunikační systém). Tímto systémem jsou rychle a včas sdělovány aktuální informace jednotlivým pracovníkům. Některé zprávy jsou uváděny formou písemných oznámení na nástěnce ve sborovně školy. Žáci jsou informováni při společných shromážděních v aule školy, v třídnických hodinách nebo osobně některým z pedagogických pracovníků.

Rodičům žáků nebo jejich zákonným zástupcům jsou poskytovány informace zejména při příležitosti povinných odjezdů z internátu šestkrát ročně. Kromě toho je možný písemný, telefonický případně osobní kontakt rodičů s učiteli nebo vychovateli školy v průběhu školního roku.

V rámci plnění učebních osnov škola organizuje každoročně zimní lyžařský výcvikový kurz pro žáky 2. ročníku a letní turistický výcvikový kurz pro žáky 1. ročníku. Náplň obou akcí byla přizpůsobena obsahově i náročností možnostem a schopnostem žáků. Všichni pedagogové, kteří se zúčastnili lyžařského kurzu ve školním roce 2001/2002, měli platná osvědčení instruktora školního lyžování.

Škola udržuje kontakty s úřady práce a pedagogickými centry, zejména ale se školami, jejichž studijní program zahrnuje studium speciální pedagogiky. Velmi ceněná je spolupráce s Fakultou tělesné výchovy a sportu (FTVS) Univerzity Karlovy v Praze, s níž má škola uzavřenou dohodu o realizaci praxe studentů speciální tělesné výchovy. Rovněž aktivity školy v oblasti exkurzní činnosti, bohatá účast žáků ve sportovních akcích pro tělesně postižené a v širokém měřítku zapojení do soutěží a olympiád, významnou měrou přispívají k prezentaci školy na veřejnosti.

Organizování jako součást řídicí práce je hodnoceno stupněm průměrný.

Vedení a motivování pracovníků

K operativnímu řízení pracovníků je využíván systém porad (porady vedení, provozní), dále pravidelné pedagogické rady, každodenní pracovní setkání učitelů s vychovateli, rehabilitačními pracovníky, konzultace s odborníky ze Speciálně pedagogického centra atd. Za prioritní považuje ředitel školy okamžité a pružné vyřešení všech vzniklých problémů, zajištění aktuálních potřeb a odborné pomoci všem žákům. Tomuto cíli je podřízen veškerý stávající systém vedení, který je funkční a umožňuje bezprostředně přijímat účinná opatření.

K pracovním schůzkám se denně scházejí ředitel, jeho zástupce, správce školy a staniční sestra, dle potřeby jsou přítomni na těchto schůzkách i další vedoucí pracovníci, popř. výchovný poradce. Provozní porady všech zaměstnanců jsou svolávány operativně, totéž platí i o poradách jednotlivých úseků. Zápisy z většiny těchto porad jsou vedeny, mají věcný a neformální charakter.

Pro další vzdělávání pracovníků jsou vytvářeny odpovídající podmínky. Pracovníci jsou cíleně vedeni k nutnosti dalšího vzdělávání formou účasti na vzdělávacích seminářích a kurzech pořádaných např. Pedagogickým centrem v Hradci Králové, MŠMT ČR, Svazem účetních.

V současnosti studují čtyři pracovníci obor speciální pedagogika, další čtyři na FTVS Praha obor TV a pracovní výchovy zdravotně postižených. Začínající učitelka (absolventka SPgŠ) bez odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku i další pracovníci, kteří tyto požadavky nespĺňují, využívají možnosti konzultací se svými kolegy, zkušenými pedagogy a odborníky. Vedení se snaží pedagogům pomoci otevřeným a vstřícným postojem při pohovorech.

Systém hmotného stimulování pracovníků je vytvořen. Hodnocení a oceňování pracovních výsledků zaměstnanců je prováděno průběžně. Hlavním kritériem je kvalita pedagogické práce, větší rozsah pracovních úkolů, maximální nasazení a tvůrčí přístup, kolegiální výpomoc, sebevzdělávání a činnost nad rámec pracovních povinností. Kritéria příplatků a jednotlivých nenárokových složek platu stanovuje interní mzdový předpis, se kterým jsou pracovníci seznámeni.

Vedení školy vytváří podmínky pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků. Ředitel vysoce hodnotí práci zejména těch pracovníků školy, kteří se tvůrčím způsobem podílejí především na organizování zájmových i sportovních činností pro žáky, výletů, exkurzí, zájezdů do divadla a soutěží. S přípravou a realizací akce většího rozsahu pomáhají všichni zaměstnanci školy. Tato oblast je též jedním z kritérií osobního ohodnocení pracovníků.

Vyhodnocení výsledků pedagogické práce je prováděno pravidelně v závěru školního roku na pedagogické radě (doloženo zápisy).

Škola se na veřejnosti prezentuje informačním videem, webovými stránkami či propagačními letáky. Dobrá spolupráce je navázána např. s ekologickým střediskem Sever v Horním Maršově, SPC pro mentálně postižené a PPP v Trutnově i se zahraničními školami (Humboldtova univerzita v Berlíně). Významným kritériem pro posouzení úspěšnosti práce školy jsou i úspěchy žáků v různých soutěžích (např. sportovních), dílčí individuální studijní úspěchy, uplatnění jednotlivých žáků v běžném životě.

Vedení a motivování pracovníků je hodnoceno jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní a hospitační činnost vedení školy vychází z plánu hospitací pro školní rok 2001/2002. Dokumentační pozornost je věnována především oblasti výchovně vzdělávacího procesu, oblast kontroly provozního a správního úseku není systematicky dokumentována.

Zástupce ředitele, který v rámci své pracovní náplně zajišťuje podstatnou část kontroly výchovně vzdělávacího procesu, vede o své práci evidenci jednak v dokumentu přehled o kontrolách třídních knih a katalogových listů (uvedeno zjištění, opatření, datum následné kontroly, záznam o odstranění nedostatků), jednak v záznamech z hospitací (zjištěné skutečnosti, celkové hodnocení, podpis vyučujícího a hospituujícího). V letošním školním roce provedl zástupce ředitele 13 hospitací.

Hospitace ve výchovně vzdělávacím procesu provádí rovněž ředitel školy, četnost jeho kontrol je však nízká (tři v letošním školním roce).

Hospitace jsou prováděny v obchodní škole a obchodní akademii, úroveň výuky v praktické škole nebyla v letošním školním roce vedením školy sledována. Ředitel školy a jeho zástupce (jak dokládají hospitační záznamy) jsou si vědomi nedostatků, které provázejí pedagogickou činnost (nedostatečná pestrost a z ní vyplývající pokles koncentrace, nadměrná obtížnost samostatné práce, pozdní příchody učitelů apod.).

Součástí kontrolních mechanismů, z nichž vychází vedení školy při sebeevaluaci školy a hodnocení práce jednotlivých pracovníků, jsou orientační vstupy do vyučovacích hodin,

konzultace se žáky, dále zpětná vazba poskytovaná prostřednictvím pracovníků speciálně-pedagogického centra (součásti školy).

Analýza kontrolní a hospitační činnosti není prováděna. Výsledky kontrolní činnosti jsou se zodpovědnými pracovníky ihned projednávány.

Kontrolní mechanismy nejsou systematické, nosným prvkem je průběžná kontrola a řešení aktuálních problémů.

Aplikovaný kontrolní systém je hodnocen jako průměrný.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Na základě výše uvedených zjištění jsou podmínky vzdělávání hodnoceny jako průměrné.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM
--

Hodnocení efektivity čerpání neinvestiční výdajů (NIV)

Nebylo předmětem kontroly.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Škole bylo v roce 2001 přiděleno ze státního rozpočtu 10.577.000,-- Kč na prostředky na platy a 61.000,-- Kč na ostatní platby za provedenou práci (OPPP). Dále byl stanoven průměrný přepočtený počet zaměstnanců na 65,38 úvazku. Ke krytí zvýšených potřeb prostředků na platy škola použila 1.795,-- Kč z fondu odměn.

Porovnáním rozpočtu na rok 2001 s údaji ve výkazu o pracovnících a mzdových prostředcích v regionálním školství Škol P 1 – 04 za období 1. – 4. čtvrtletí roku 2001 bylo zjištěno, že závazné ukazatele mzdové regulace byly dodrženy.

Vnitřní platový předpis blíže upravuje ustanovení právních předpisů pro podmínky a potřeby školy, např. stanovení platových tříd, stanovení platového stupně zaměstnancům zařazeným v 1. – 3. platové třídě. V dodatcích k předpisu jsou určena pravidla pro přiznávání zvláštních příplatků, kritéria pro výši osobních příplatků a mimořádných odměn.

Byla provedena kontrola personálních a platových dokladů 17 namátkově vybraných zaměstnanců. Osobní spisy obsahují doklady o dosaženém vzdělání, čestná prohlášení o průběhu předchozích zaměstnání, přehledy o zápočtu praxe, pracovní smlouvy a platové výměry.

Na základě předložených dokladů byla provedena kontrola stanovení platových tříd a stupňů. U kontrolovaných zaměstnanců bylo zjištěno správné platové zařazení.

Příplatky za vedení jsou přiznány zaměstnancům, kteří podle organizačního řádu řídí práci podřízených pracovníků. Výše příplatků za vedení a zvláštních příplatků (za třídnictví, za výchovnou práci ve speciální škole) je stanovena na základě kritérií vnitřního předpisu.

Byla provedena kontrola evidence pracovní doby za měsíc prosinec 2001. Vykázané hodiny práce přesčas souhlasí s proplacenými hodinami na výplatních listcích.

Mimořádné odměny, vyplacené v listopadu 2001, byly přiznány podle stanovených kritérií.

Fond kulturních a sociálních potřeb nebyl předmětem kontroly.

Hodnocení efektivity čerpání ostatní neinvestiční výdajů (ONIV)

Nebylo předmětem kontroly.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

Nebylo předmětem kontroly.

Hodnocení efektivity čerpání investičních prostředků

Nebylo předmětem kontroly.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Nebylo předmětem kontroly.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Ve škole nebylo ve sledované oblasti za kalendářní rok 2001 zjištěno nehospodárné a neefektivní čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu vzhledem k jejich použití a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Zjištění skutečného stavu dodržování podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví žáků

Zjištění skutečného stavu dodržování podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví žáků bylo provedeno kontrolou obsahu příslušné dokumentace a fyzickou kontrolou vybraných provozních částí školy.

Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví (dále jen BaOZ) žáků byla předložena v rozpracovaném stavu. Ke dni kontroly škola přehodnocovala rizika, seznamy osobních ochranných pracovních prostředků a seznamy mycích, čistících a dezinfekčních prostředků.

Ve věci posouzení vybavenosti pracovišť prostředky první pomoci a traumatologickými plány škola neprokázala spolupráci se zařízením poskytujícím závodní preventivní péči. Úkoly řeší prostřednictvím svých speciálně proškolených zdravotníků. Za předpokladu, že bude zachována stálá služba zdravotníka, lze toto považovat za náhradní řešení.

K evidenci úrazů škola používá sešit Záznamy o úraze. Záznamy neobsahují potřebné údaje pro případnou pozdější registraci školního úrazu.

Dokumentace k zajištění požární ochrany (dále jen PO) v souvislostech se zajištěním BaOZ žáků je vypracována dle původní prováděcí vyhlášky a je platná pouze do 29. 6. 2002.

Povrchová úprava podlahy propojovací chodby mezi školní budovou a budovami A, B a C domova mládeže představuje vážné riziko pádu žáka používajícího francouzské hole. Riziko pádu není eliminováno v celé délce propojovací chodby.

Nebylo realizováno proškolení ředitele školy a zástupce ředitele školy k problematice zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP). Předložená osvědčení o absolvování školení k PO jsou již neplatná.

V oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví žáků škola hlavní úkoly plní.

Kapacita školy

V době inspekce byla překročena kapacita Obchodní akademie a Obchodní školy pro tělesně postiženou mládež uvedená v platném Rozhodnutí o změně zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 9. 2001 pod čj. 17 931/2001-21 ze dne 27. 7. 2001, a to o dva žáky (kapacita 81 žáků, reálný stav 83 žáků). Požadavek ředitele školy na zvýšení kapacity je zohledněn v novém rozhodnutí o změně zařazení školy platném od 1. září 2002.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT, kterým se mění zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 18. ledna 2002, č.j. 30 276/2001-21 s účinností od 1. 9. 2002,
- Rozhodnutí MŠMT, kterým se mění zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 27. 7. 2001, č.j. 17 931/2001-21 s účinností od 1. 9. 2001,
- Jmenovací dekret ředitele školy čj. 21 558/94-60 ze dne 29. 8. 1994,
- pedagogické dokumenty studijního oboru 63-17-6 Obchodní akademie, vydané MŠMT ČR dne 24. června 1994 čj. 19 295/94-23 s platností od 1. září 1994 počínaje 1. ročníkem,
- učební dokumenty studijního oboru 63-51-J/001 Obchodní škola, schválilo MŠMT dne 16. ledna 2001, čj. 10 512/2001-23 s platností od 1. září 2001 počínaje 1. ročníkem,
- učební osnova předmětu Základy přírodních věd pro studijní obory SOU, ISS a SOŠ netechnického zaměření, vydaná MŠMT dne 20. června 1995, č.j. 18 269/95-23 s platností od 1. září 1995 počínaje 1. ročníkem,
- učební plán studijního oboru 63-46-3 Obchodní škola, vydaný MŠMT ČR dne 31. května 1991, čj. 17 843/91-21 s platností od 1. září 1991 počínaje 1. ročníkem,
- rozpracovaný učební plán tříletého studijního oboru 63-51-J/001 Obchodní škola, starší a novější úprava, nedatováno, nepodepsáno ředitelem školy,
- rozpracovaný učební plán studijního oboru 63-41-M/004 Obchodní akademie (verze pro pětileté studium) – dvě úpravy – 1. s platností od školního roku 1999/2000 a 2. s platností od školního roku 2000/2001, nedatováno, bez podpisu ředitele školy, bez razítka školy,
- učební dokumenty Praktické školy s tříletou přípravou, které vydalo MŠMT ČR dne 26. 6. 1996 pod čj. 22 583/96-24 s platností od 1. září 1996 počínaje prvním ročníkem,
- Organizační řád Obchodní akademie, Obchodní školy a praktické školy pro tělesně postižené v Janských Lázních ze dne 2. 1. 2002 včetně příloh, podpis ředitele školy (dále jen ŘŠ),
- Školní řád Obchodní akademie, Obchodní školy a Praktické školy pro tělesně postižené v Janských lázních ze dne 3. září 2001, podpis ředitele školy,
- tematické plány ve školním roce 2001/2002 pro výuku všech sledovaných předmětů,
- rozvrh hodin všech tříd ve školním roce 2001/2002,
- rozpis konzultačních hodin pedagogů,
- Plán akcí ve školním roce 2001/2002,
- Zimní lyžařský výcvik 2. ročníku 18. – 22. února 2002 (rozpis a plán činnosti),

- zařazení žáků a pedagogického doprovodu letního turistického kurzu 2002,
- třídní knihy ve školním roce 1999/2000, 2000/2001 a 2001/2002,
- třídní výkazy všech tříd ve školním roce 2001/2002,
- protokoly o maturitních zkouškách ve školním roce 2000/2001,
- vysvědčení žáků třídy 1.PŠ za první pololetí školního roku 2001/2002 a 3.PŠ za školní rok 2001/2002,
- Program Závěrečné zkoušky praktické školy ze dne 7. června 2002,
- protokoly o závěrečných zkouškách ve školním roce 2000/2001 a 2001/2002,
- protokol o přijímacím řízení ke studiu ve školním roce 2002/2003 - seznam přijatých a nepřijatých žáků při přijímacím řízení na školní rok 2002/2003, bez podpisu ředitele školy, bez razítka, nedatováno,
- Výroční zpráva, školní rok 2000/2001, datováno - červen 2001,
- souhlas MŠMT s rozložením doby přípravy pro tělesně postižené žáky v Obchodní akademii Janské Lázně na pět let a v Obchodní škole Janské Lázně na tři roky z 5. dubna 1996, zn. 17.341/96-24,
- Plán krátkodobého a dlouhodobého vzdělávání pedagogických pracovníků na rok 2001/2002,
- Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků pro školní rok 2001/2002,
- personální dokumentace učitelů ve školním roce 2001/2002 (doklady o vzdělání), pracovní náplně,
- vzorek písemných prací a sešitů žáků z českého jazyka a literatury, matematiky, hospodářských výpočtů a statistiky za školní rok 2001/2002,
- organizační schéma školy,
- výpisy informací ze školního intranetu (náhodný výběr za školní rok 2001/2002),
- zápisy ze schůzí pedagogické rady, z provozních schůzí, porad vedení, ze schůzek předmětových komisí ve školním roce 2001/2002,
- protokoly o komisionálních zkouškách ve školním roce 2000/2001 a letech předcházejících - náhodný výběr,
- přihlášky žáků studijního oboru obchodní akademie k maturitní zkoušce ve školním roce 2001/2002 - volba maturitního předmětu,
- jmenování předsedy maturitní komise vystavené MŠMT dne 2. 4. 2002 pod čj. 16 474/02-II/2 pro školní rok 2001/2002,
- jmenování maturitní komise pro maturitní zkoušky ředitelem školy ve školním roce 2001/2002,
- podkladová inspekční dokumentace a dotazník pro ředitele školy před inspekcí,
- učební dokumenty pro tříleté učební obory - český jazyk a literatura, schválilo MŠMT ČR dne 19. 7. 1999, čj. 25 625/99-22 s platností od 1. 9. 1999 počínaje prvním ročníkem,
- maturitní otázky z českého jazyka a literatury za školní rok 2001/2002,
- maturitní písemné práce z českého jazyka a literatury za školní rok 2000/2001 a 2001/2002 (třídy 5.A, 5.B),
- Plán hospitací pro školní rok 2001/2002, 1. 9. 2001,

- Přehled o kontrolách třídních knih a katalogových listů vedených zástupcem ředitele ve školním roce 2001/2002,
- záznamy z kontrolní a hospitační činnosti ředitele a zástupce ředitele ve školním roce 2001/2002,
- Vnitřní mzdový předpis ze dne 1. 1. 1997,
- Dodatek č.1 k vnitřnímu mzdovému předpisu ze dne 1. 9. 1998,
- Dodatek č.2 k vnitřnímu mzdovému předpisu ze dne 1. 10. 1998,
- Dodatek č.3 k vnitřnímu mzdovému předpisu ze dne 12. 11. 1998,
- Rozdělení mimořádných odměn – duben 2002, v Janských Lázních 29. 4. 2002,
- Rozdělení mimořádných odměn – listopad 2001, nedatováno,
- Kvality a činnosti pro určování osobního ohodnocení, ukazatele osobní kvality, 4. 6. 2002,
- Oznámení o 5. úpravě rozpočtu k 11. 12. 2001 ze dne 31. 12. 2001,
- Hlavní kniha za období 12/2001 ze dne 8. 2. 2002,
- Čtvrtletní výkaz o pracovních a mzdových prostředcích v regionálním školství Škol (MŠMT) P 1 – 04 za 1. – 4. čtvrtletí 2001 ze dne 24. 1. 2002,
- Rozvaha Úč OÚPO 3 – 02 sestavená k 31. 12. 2001 ze dne 24. 1. 2002,
- Výkaz zisku a ztráty Úč OÚPO 4 – 02 sestavený k 31. 12. 2001 ze dne 24. 1. 2002,
- Vnitřní mzdový předpis ze dne 1. 1. 1997, dodatek č. 1 ze dne 1. 9. 1998, dodatek č. 2 ze dne 1. 10. 1998, dodatek č. 3 ze dne 12. 11. 1998,
- osobní spisy zaměstnanců - osobní čísla: 1, 2, 6, 8, 9, 10, 14, 25, 36, 39, 43, 45, 46, 51, 53, 88, 114, 115,
- Měsíční výkaz pracovní doby vybraných zaměstnanců za prosinec 2001,
- výplatní lístek vybraných zaměstnanců za prosinec 2001,
- mzdový list vybraných zaměstnanců za rok 2001,
- Rozdělení odměn – listopad 2001,
- Zápis z kontrolní činnosti v oblasti BOZP a PO ze dne 6. 6. 2002,
- Osvědčení o absolvování zkoušek ze znalostí předpisů o požární ochraně ze dne 7. 4. 1998,
- Sešit „Záznamy o úraze“ ze dne 30. 11. 1994,
- podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem školy,
- Sdělení o průběhu a výsledcích školní inspekce čj. 39/95 Kub ze dne 3. 3. 1995.

ZÁVĚR

Pozitiva:

- převládající vzájemná přátelská komunikace učitel – žák,
- individuální přístup vyučujících k žákům,
- široké mimoškolní aktivity žáků školy, jejich úspěšná účast na krajských soutěžích a reprezentace ČR ve sportovních disciplínách,

- velmi dobré psychohygienické podmínky výuky důsledně zohledňující specifické potřeby žáků z hlediska relaxace, dostatečně prostorného pracovního místa, individuálně stanoveného časového prostoru i obtížnosti při plnění zadaných úkolů,
- efektivní využívání metod pozitivní stimulace.

Negativa:

- neplnění osnov z fyziky v předmětu přírodní vědy a úvod do zbožíznalství, v předmětu základy přírodních věd, v předmětu matematika a v předmětu hospodářské výpočty a statistiky ve studijním oboru obchodní akademie ve školním roce 2000/2001,
- neplnění učebních dokumentů ve 2. ročníku OA,
- neplnění učebních dokumentů Praktické školy s tříletou přípravou ve školním roce 2001/2002,
- nedostatky v organizačním zajištění závěrečných praktických zkoušek Praktické školy s tříletou přípravou ve školním roce 2001/2002.

Doporučení:

- v návaznosti na platné osnovy zajistit a postupně doplňovat vybavení školy učebními pomůckami,
- využívat ve výuce didaktickou techniku,
- respektovat názvy předmětů uvedených ve schválených učebních dokumentech,
- doplnit školní řád kapitolou (částí) popisující práva žáků,
- přenést a přesně vymezit kompetence v oblasti kontroly a plánování na předmětové komise,
- z důvodů větších časových nároků na průběh všech fází vyučovacích hodin způsobených tělesnými handicapami žáků důsledněji a pečlivěji plánovat výuku tak, aby bylo zajištěno plnění učebních osnov,
- zkvalitnit kontrolní systém školy.

Průběh vzdělávání ve sledovaných oblastech je na základě výše uvedených zjištění hodnocen jako velmi dobrý. Podmínky vzdělávání jsou průměrné.

Ve škole nebylo ve sledované oblasti za kalendářní rok 2001 zjištěno nevhodné a neefektivní čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu vzhledem k jejich použití a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

Poslední inspekce, která byla ve škole uskutečněna v roce 1995, byla provedena v odlišných podmínkách a s jiným zaměřením. Vývoj školy tedy nelze kvalifikovaně posoudit.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Olga Talášková	Olga Talášková v. r.
Členové týmu	Ing. Tomáš Hrubý	Tomáš Hrubý v. r.
	Mgr. Jana Kocábová	Jana Kocábová v. r.
	PaedDr. Markéta Stuchlíková	Markéta Stuchlíková v. r.
	Mgr. Eduard Suchanek	Eduard Suchanek v. r.
Další zaměstnanci ČŠI	Ilona Oškrobaná Věra Petrášová Ing. Václav Zeman	

V Náchodě dne 1. července 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 15. července 2002

Razítko

Ředitel školy

PhDr. Karel Nosek

Karel Nosek v. r.
podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel(ka) školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	26. července 2002	093 316/02-5060
Zřizovatel	26. července 2002	093 325/02-5060

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
--	--	Připomínky nebyly podány.